

sosednjih pokrajinah, Hrvaški, Benečiji na tržaškem ter v Madžarski čimpreje lotili tega dela in njegove uresničitve. Šele takrat bi mogli podatki dokumentirane preglede posameznosti in kulturnih ter naselitenih prizadevanj v predzgodovini. Avstrijskim kolegom, ki so to delo že opravili, lahko k storjenemu samo čestitamo, saj je bil njihov trud s tem delom poplačan že v tem Leksikonu.

P. Petru

F. Felgenhauer, W. Alzinger, A. Kloiber, *Beiträge zur Kenntnis der norisch-pannonischen Hügelgräberkultur I — Das Gräberfeld Kapfenstein in der Steiermark*, Archaeologia Austriaca — Beiheft 7, Wien 1965, 92, 55 slik + 12 T.

Dunajski inštitut za pra- in predzgodovino je prevzel 1962 na sestanku avstrijskih arheologov eno izmed perečih nalog — ugotavljati razprostranjenost antičnih gomilnih grobišč in jih raziskovati na območju Avstrije. Prvenec te zamisli je tudi poročilo o izkopavanju gomilnega grobišča Kapfenstein v dolini Lendave, le 5 km od naše meje. Že zaradi tega je utemeljeno, če spregovorimo o teh izkopavanjih, še bolj pa to narekuje dejstvo, da šteje grobišče v Kapfensteinu 127 gomil in je eno največjih te vrste, ter spoznanje, da smo tudi pri nas po zaslugi S. Pahiča dobili sintetičen pregled gomil s prostora Slovenskih goric (Antične gomile v Slovenskih goricah, Časopis za zgodovino in narodopisje 1, 1966, 1 ss in tam navedena literatura); v slovstvu našete podatke o gomilah v Prekmurju je zbral že J. Šašel (Donesek k zgodovini Prekmurja v starem veku, Kronika 3, 1955, 40 ss). Žal avstrijski raziskovalci teh sestavkov niso poznali. To pa odpira širšo problematiko, ali moremo celotnostno ovrednotiti te arheološke spomenike in njihovo izpovednost za našo dediščino, ne da bi poznali prizadevanja v sosednjih območjih. Zato bi ne bilo odveč, če bi mogli — vkljub državnim mejam — reševati ta vprašanja z enotnih vidikov in ob upoštevanju dosežkov v sosednjih pokrajinah. Spričo tega, da se provincialnorimska gomilna grobišča raztezajo še na Madžarsko, bi kazalo v prihodnje izdelati enoten zemljevid razširjenosti tega pogrebne kulta, ki bi mogel šele potrditi ali ovreči mnenje o povezanosti gomilnih grobišč z ozemljem, ki so ga naseljevali Boii, kot je to trdil S. Sagi, ali o ponovnem oživljanju halštatske tradicije pokopavanja v gomilah, kot je to mislil W. Schmid. Daljnosežnejše rezultate proučevanja provincialnorimskih grobišč lahko pričakujemo le, če bodo znani in na enem mestu zbrani vsi podatki. Zato bi bilo tudi koristno, da se zberejo vsi raziskovalci v en team, pa čeprav je na tej stopnji raziskovanja njihova prvenstvena naloga, da topografsko obdelajo in proučijo vsak svoje ozemlje.

V poročilu o izkopavanjih so podani podatki o 32 v letih 1954—1959 prekopanih gomil, ki sodijo po odkritih najdbah novcev v čas od sredine I. do konca II. stoletja.

Najdbe drobnih predmetov v teh gomilah so tudi redke, vendar dovolj zgovorne, da so mogli raziskovalci tudi podrobneje določiti posamične pokope.

Bolj od samih ostalin materialne kulture pa je presenetljivo število različnih načinov pokopa. Prevladujoča oblika pokopa je tudi tu enostaven zakop žganine na nekdanjo površino. Drugi najbolj pogost način je izkop enostavne grobne jame, v kateri je bila žganina, brez dodatnih arhitektonskih členitev. Sledijo grobovi, sestavljeni iz kamnitih plošč, nato zidane pravokotne grobnice z dromosom, ovalne zidane grobnice, zidane grobnice s polkrožno apsidno. V samo enem primeru pa je ohranjena grobnica, pri kateri so kamni obdajali okrogel grob.

Dokumentacija je v tej knjigi izčrpna predvsem glede ponazarjanja najdiščnih okoliščin in s podajanjem gradbene zasnove grobnih tipov. Manj nazorni so zemeljski profili in podajanja zidov; pri teh ni tudi naznačen omet oz. apno, tako da lahko le po splošnem videzu sklepamo, kdaj imamo opraviti z zidano grobnico.

Za nadaljnje raziskovanje antičnih gomilnih grobišč v Vzhodnih Alpah pa pomeni pričujoča objava izkopavanj v Kapfenbergu dragocen prispevek. Pomembna je tudi kot znanilec resne namere avstrijskih arheologov, da sistematično proučijo spomenike preteklosti na svojih tleh, še posebej provincialnorimske gomile.

P. Petru